

Sekretariatet
Utvalg for fag- og yrkesopplæringen
Karlsenutvalget
Kunnskapsdepartementet, Akersgt 44, postboks 8119 Dep, 0032 Oslo
Telefon: 22 24 75 23 Faks: 22 24 75 96 E-
mail: Sekr.fag_yrkesoppl.@kd.dep.nowwww.kunnskapsnettverk.no

Referat fra møte i Utvalget for fag- og yrkesopplæringen

12. og 13. februar 2008

Til stede:

Fra utvalget:

Rolf Jørn Karlsen, leder
Jan Christian Vestre
Tor-Arne Solbakken
Per Aahlin,
Lise Tanum Aulie
Marit Schønberg
Gunn Ovesen (ikke til stede 10.00 til 14.00, 13. februar)
Robert Salomon
Dagfinn Haukanes
Pål Schøne
Hanne Luthen
Kirsti Saxi
Helge Halvorsen
Jens Bjørnåvold
Ida Munkeby

Deltok ikke:

Jørn Siljeholm
Lisbeth Berg Hansen

Fra sekretariatet:

Gaute Losnegard
Jan Ellertsen
Hilde-Marie Branæs
Elisabeth Løvaas
Olav Reiersen
Miriam Evensen

Referent: Olav Reiersen

Rolf Jørn Karlsen ønsket velkommen.

Referatet og den utsendte dagsorden ble godkjent.

Forskning, Anne Katrine Kaels og Hilde Brodahl fra Utdanningsdirektoratet

Se presentasjoner på hjemmesiden.

Flere utvalgsmedlemmer kommenterte at de opplevde beskrivelsen av manglende forskning på

området som vel negativt. Mye forskning har ikke overskrifter fag- og yrkesopplæring, men er likevel viktig. Kunnskapsgrunnlaget og forskning blir viktig for utvalget. Dette kommer vi tilbake til, blant annet i møtet i april eller mai, hvor forskningsmiljøer blir invitert.

Yrkesretting, Laila Fossum fra Utdanningsdirektoratet

Se presentasjonen på hjemmesiden.

Viktige problemstillinger som kom fram og som må diskuteres videre:

- Må nivået på opplæringen nødvendigvis senkes ved yrkesretting?
- Er det mulig å utarbeide yrkesrettede læreplaner med samme nivå som de ordinære?
- Kan det være aktuelt å foreslå et tilbud med enklere mål i fellesfag?
- Hva er det som har hindret yrkesretting så langt?
- Laila Fossum henviste til individuell tilpasning som er et krav i Kunnskapsløftet. Er det en motsetning mellom dette som skal innrettes mot individet og yrkesretting som er tenkt mot grupper av elever?

Frafall, Eifred Markussen, NIFU-STEP, Conrad Lorentzen, Øystein Raustøl, NAV EURES Moss, Erla Jonsdottir, Vidar Lysell, Vestfold fylkeskommune

Se presentasjonene på hjemmesiden.

I en diskusjon om frafall vil vi komme inn på en rekke spørsmål, blant annet yrkesretting som var forrige punkt.

Diskusjonen avdekket en mulig motsetning hvor det fryktes at et tilbud med mål om opplæring på lavere nivå eller en inndeling av opplæringen i en form for byggestein- eller trappetrinnsinndeling, vil føre til et svakere læringspress, at mange som er i stand til å oppnå en full fagutdanning velger en enklere og kortere utdanning.

Det kom fram stor enighet om at vi ikke må foreslå tiltak som stenger for å gå videre i utdanningssystemet.

Støtteapparatet for de utsatte, oppfølgertjenesten, veiledningstjenesten og skolene blir viktig.

Er det insentiver som skyver ungdom ut av skolen i dag? Kan vi foreslå insentiver for å holde ungdommen i meningsfull opplæring?

Ungdomskultur, trender og utdanningsvalg, Ivar Frønes

Frønes sender oss notat.

Hovedinntrykk:

Noe av det norske problemet er rikdommen, og med den svakere streven etter karriere. Mye mindre konkurranse i Norge enn andre land, spesielt sammenlignet med de nye økonomiene i Østen. Dette påvirker ungdommenes valg, skoleflinke norske ungdommer velger matematikk i mindre grad enn ungdom i andre land.

I noen miljøer, og spesielt blant gutter, gir det ikke status å være skoleflink. Slike miljøer kan ha stor innflytelse på subkulturen rundt individene. Ungdomskulturen er så sterk at den er avgjørende. Mange i foreldregenerasjonen formidler et negativt syn på skolen og utdanning overfor barna ved å velge fritid framfor skole, for eksempel ved å ta barna ut av skolen for å reise på sydenferie.

Selma Terese Lyng, AFI

Se presentasjonen på hjemmesiden.

Vibeke Mohn Herberg, Elevorganisasjonen

Se presentasjonen på hjemmesiden.

Foreløpige krav utvalget vil stille til en fremtidig fag- og yrkesopplæring

Utvalgsmedlemmene ble invitert til fritt å gi uttrykk for krav vi bør stille til fag- og yrkesopplæringen. Her er notert i stikkordsform punkter som kom fram og som må diskuteres i arbeidet framover:

- Må ha breddekompetanse, men også dybdekompetanse
- Elevene må ha grunnkompetanse på miljø i stort og i smått
- Viktig å lære å lære
- Entreprenørskap
- Innvandrere som kommer med kompetanse opparbeidet i hjemlandet
- Realkompetanse fortjener kanskje eget kapittel i rapporten. Yrkesprøving av innvandrere
- Frafall og marginalisering er viktig
- Diskutere insentivordninger
- Ordninger som ikke stenger løp
- Gode ordninger for de som ikke får læreplass
- Særskilte tiltak for å sette eleven opp på nødvendig nivå
- Synliggjøring av systemet slik at elever vet hva de kan få
- Påvirke førstevalget. Må ha tydelige forslag om dette
- utfordringer i konflikten mellom ungdommens ønsker og næringslivets behov
- LLL betyr at fag- og yrkesopplæring kobles mot andre deler av opplæringen (ingeniør, sykepleier)
- Trappetrinn eller byggestein. Må diskuteres konkret.
- Y-veien viktig
- Fagskolens rolle og plass i fagopplæringen
- Robust fagopplæring
- Hvordan bygge inn de europeiske i de norske
- Nordmenn interessert i å reise ut. forenkle godkjenning
- Globalisering, arbeidsinnvandrere, tilby noe her
- Kvalitetssikring må med på alle områder
- Vi må ha store ambisjoner om fag- og yrkesopplæring som er verdens beste
- Voksne

- Samarbeidet skole og næringsliv. Viktig å ta vare på og videreutvikle
- Bringe utdanningspolitikk og næringspolitikk nærmere sammen
- Helse- og sosialfagene er spesielle
- Kvalitet koblet mot yrkesretting og mot høyere utdanning
- Etter – og videreutdanning og arbeidsinnvandrere
- Fokus på lærerutdanningen. Utveksling mellom næringsliv og skole
- Yrkesfaglærere. Høy gjennomsnittsalder
- Instruktøropplæring
- Den pedagogiske kompetansen hos lærerne?
- Kompetanse- og utredningsmiljø. Tostegsmodell. Lage klar adressat for forskning om fag- og yrkesopplæring, for å sikre permanens i et miljø. I tillegg et forskningsprogram.

Overordnede trender – tekstutkast

Noen punkter fra diskusjonen:

- For mye tekst
- Rydde i fakta og vurderinger
- Forskjell på mengde og lesevennlighet
- Må tenke nøye gjennom hvor vi kutter. Dette er den viktigste gjennomgangen av fag- og yrkesopplæring på lenge
- Gå gjennom hele til slutt.

Fremdrift

- Fristen for rapporten er utsatt til oktober. Det betyr et nytt møte på høsten, som holdes 15. og 16. september
- Vi skal ha møte med de faglige rådene 27. og 28. februar. Jan og Rolf Jørn skal informere og gi rådene noen spørsmål som de skal jobbe med og rapportere dagen etter. Det kan være nyttig for utvalgsmedlemmene å delta på formiddagen 28. for å høre rådernes innspill. Det er ikke møteplikt, men det kan være nyttig for utvalgsmedlemmene å delta
- Vårens tarifforhandlinger kan forstyrre arbeidet. På grunn av den stramme tidsfristen kan vi ikke avlyse møter. Men det er forståelse for at noen må velge bort møter som kommer i konflikt med forhandlingene

***